

Ráhangelő óra az Örkény Színház *Az ajtó* című előadásához

Csoport: 10-12. évfolyam, gimnáziumi osztály, kb. 25 fő (Szabó Magda regényét nem ismerik)

Helyszín: a színház próbaterme/a gimnázium díszterme/nagyobb tanterem

Idő: kétszer 45 perces óra, lehetőség szerint duplaóraban

Cél: a színházi előadás befogadásának támogatása, asszociációs bázis szélesítése, speciális színházi formanyelv megértésének előkészítése, érdeklődés felkeltése

Eszközök: papír, írószerek (színházi felkészítő óra esetén jelmezek, kellékek), projektor+laptop

A felkészítő óra kezdetén minden résztvevő kap egy példányt az előadás plakátjából.

1. **Ráhangelődés: a plakát tanulmányozása** - pár percben önállóan.

Milyen érzéseket, gondolatokat idéz fel bennetek a kép, a szöveg? Mire számítottok, miről fog szólni a darab?

A párperces töprengés közben a háttérben Laurie Anderson *Born, Never Asked* (Big Science, 1982-es album) című dala szól.

Párban beszéljétek meg egymással!

2. **Az ajtó mint központi motívum**

Mi jut eszetekbe az ajtó szóról? Milyen szimbolikus jelentései lehetnek ennek a fogalomnak?

Ötleteiteket 3-4 fős csoportokban rögzítsétek papíron egy pókhálóábrán!

Ezután a vélemények összesítése a nagy csoportban.

3. **Ismeretközlés:** Bartók *A kékszakállú herceg vára* (1918) című operája mint lehetséges példa az ajtó motívum szimbolikus értelmezésére.

Tanári narráció: röviden a cselekményről, a 7 ajtó szimbolikájáról.

Videórészlet: *A kékszakállú herceg vára* című filmből (1981, rendező Szinetár Miklós) a 7. ajtó kinyitása előtti párperces jelenet.

4. **Jelenetalkotás csoportokban: egy bezárt ajtó**

Találjatok ki egy rövid (kb. 3 perces) jelenetet, amelyben központi szerephez jut egy bezárt ajtó. A jelenet a ki- és a bezártság élményét jelenítse meg: az egyik ember szándékosan bezárkózott, a másikat kizárták. Történetetek lehet néma vagy párbeszédese, lehet kitalált, de akár személyes élményből is kiindulhattok.

Minden csoport mutassa be a saját jelenetét a többieknek!

* * *

5. Ki Szeredás Emerenc?

A plakáton a cím alatt ez olvasható: Szeredás Emerenc emlékkoncert. De ki lehet Szeredás Emerenc?

Tanári narráció: 9-10 mondatos figurarajz, néhány információ az életéről

- egy csendes budai utcában lakik, ahol ismerik egymást a lakók, az 1970-es években vagyunk
- magányos, idős nő, senkije nincs
- kilenc macskájával él
- lakása ajtaját senkinek nem nyitja ki 20 éve
- házmesterként dolgozik
- a történet kezdetén házvezetői állást vállal egy írónőnél
- „tüskés”, furcsa személyiség
- másképp gondolkodik a világról: manapság azt mondanánk rá, hogy egy ufó a többi ember között
- múltja súlyos titkokkal teli
- retteg a vihartól

6. **Csoportmunka:** 5 csoportban bővítsétek Szeredás Emerenc karakterét, élettörténetét a fenti információk és a fantáziátok segítségével!

A csoport: szövegrészleteket kap a regényből vagy az előadás szövegeknyvéből. Szeredás Emerenc visszaemlékezései alapján tervezetek egy 4-5 képből álló fotóalbumot, amely élete jelentős pillanatait, szereplőit jeleníti meg. Beszéljétek meg, ki vagy mi látható a képen!

B csoport: válasszátok ki a képek közül azt a hármat, amelyek véleményetek szerint Szeredás Emerenc életéhez tartozó tárgyakat, dolgokat ábrázolnak. Röviden indokoljátok is!

A képeken a következő tárgyakat lehet látni:

- egy giccses kutyafigura
- gyerekcipő
- seprű
- Biblia
- egy lepréselt virág (viola)
- kút
- porcelán étkészlet
- és egy boci

C csoport: találjátok ki és tervezétek meg Szeredás Emerenc és a neki munkát adó írónő jelmezét! Milyennek képzelitek el a két nőalakot?

(Színházi próbatermi óra esetén: öltöztessetek fel valakit a csoportból Szeredás Emerencnek illetve az írónőnek!)

Ha elkészültetek, alkossatok egy állóképet, amely kifejezheti kettejük viszonyát!

D csoport: találjátok ki és rajzoljátok meg Szeredás Emerenc lakásának alaprajzát! Milyen bútorok, berendezési tárgyak találhatóak a lakásban?

E csoport: képzeljétek el Szeredás Emerenc egy átlagos napját! Milyen zajok, zörejek, hangok veszik őt körül egy szokványos vasárnap délelőtt? Szóltassátok meg ezeket a hangokat.

A felkészülési idő után minden csoport bemutatót tart a többieknek.

Ha az időbe belefér, lezárásképpen akár *montázst* is alkothatunk a különböző csoportok produkcióiból.

* * *

Az előadás formanyelvéhez kapcsolódó feladatok (2. óra/esetleg projektfeladat egy későbbi időpontban)

Ezek csak ötletek, kidolgozásra várnak. ☺

1. Az előadás **zenei világhoz** kapcsolódó feladat:

Mi jut eszetekbe az *emlékkoncert* szóról? Kinek rendezik, ki vesz rajta részt szereplőként, nézőként? Szervezzetek meg egy emlékkoncertet diáktársaitok számára!

2. Az előadás **látványvilághoz** kapcsolódó feladat:

a) A 2022-es milánói divatshow-n bemutatásra került egy Space Age Fashion ihlette kollekció. Egy női magazin felkérésére állítsatok össze egy 8-10 képből álló fotósorozatot, amelyben ezt a divatirányzatot népszerűsítitek. Válogassatok az előadás fotóiból, és készítsetek rövid leírásokat a képekhez!

b) Egy Space Age Fashion- divatbemutató megtervezése és megvalósítása. (Ehhez természetesen kellékek szükségesek, megfelelő tér és előzetes felkészülés. Projektmunkaként megvalósítható, és egy későbbi időpontban bemutatható nagyobb közönség előtt, például iskolai projekthéten.)
Zenei háttéranyagként ajánlható: Jaques Brel, Mahalia Jackson, Laurie Anderson.

Készítette: Fóth Andrea
2022.